

Kmet, delavec
in obrtnik
ma; bodo naro-
du vodnik!

Izahaja vsako sredo.

Prejemniki:
za solo leto Din 30'—
za pol leta „ 15'—
za inozemstvo
za solo leto Din 50'—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Svobodni kmečki dom.

Vsaka politika, ki hoče veljati za resno, mora sloneti na trdnih in solidnih tleh resničnosti. Cilj vsake politike je namreč urejanje obstoječih družabnih razmer, v kakoršnih ljudje žive, in na tej podlagi pripravljane novih razmer, ki naj bi bile boljše kot stare. Ne more pa nihče urejevati razmer, če jih ne pozna, še manj pa pripravljati nove. Kdor se torej hoče pečati s politiko, mora spoznavati to, kar je, pa tudi priznavati, da to, kar je, zares obstoji. Iz spoznavanja in priznavanja resničnosti se poraja dobra in pametna politika.

So pa tudi politiki, ki delajo politiko na podlagi želja, namesto na podlagi resničnosti. Taka politika se pa da delati v praksi samo nekaj časa in navadno le z več ali manj nasilja. Zato pa vsaka taka politika prej ali slej propade.

Naj pojasnimo zgornje besede s primerom iz nedavne zgodovine. Avstrija je bila velika in mogočna država. Dunajski politiki so pa živeli v zmotni in pogrešni želji, da naj bi bila Avstrija nemška država. To svojo željo so jemali pri vseh svojih odločbah kot resničnost in so zares tudi tako vladali, kakor da bi Avstrija bila že zares nemška država, čeprav je bila to le njihova želja, ki je bila še silno daleč od resnice. Iz te zmote se je rodila cela vrsta političnih napak, ki so spravile konec koncev Avstrijo v propast.

Če bi bili delali dunajski politiki politiko resničnosti in če bi bili hoteli spoznati in tudi priznati, da je Avstrija dežela devet narodnosti (ne pa samo nemška dežela), bi Avstrija bržkone stala še danes, ker noben narod ne bi bil imel vzroka, da bi bil silil proč.

Vidite, taka je razlika med politiko, ki se opira na namišljene želje, in pa med politiko resničnosti. Lahko je želeti, da Sava ne bi tekla in dandanes tudi ne bi bilo težko njene izvire zamašiti — toda za kako dolgo? Ne bi trajalo dolgo in voda bi zopet bruhnala na dan, kajti naravo človek lahko kroti in jo napravlja sebi koristno, nikdar je pa ne more uničiti.

Naša kmečka politika.

Zato pa mora vsa naša kmečka politika sloneti na resničnosti in na spoznavanju in priznavanju vsega, kar je. Mi moramo spoznavati to, kar je res, in na tej nepremakljivi, in zato tudi nepremagljivi podlagi zidati dalje.

Kaj pa mi vemo?

Mi vemo, da vsi ljudje jedo kruh. Kruh je glavna hrana človeškega rodu in brez kruha ni življenja. Iz te nepobitne resnice pa sledi, da so tisti ljudje, ki imajo pridelovanje vsakdanjega kruha v svojih rokah in v svoji moči, pravi gospodje sveta. Ali pa so res ti ljudje gospodarji in gospodje?

Mi vemo, da ti ljudje, ki imajo v svojih rokah pridelovanje kruha, dandanes niso več gospodarji in gospodje, čeprav bi to moralo biti in bi to tudi mogli biti, če bi bili složni in edini, kajti tudi najbogatejša banka sveta

in največja fabrika ne bi mogla delati, če kmetje bankirjem in fabrikantom in njihovim delavcem ne bi dali kruha.

Prvo spoznanje torej, na katero se opira in se mora opirati naša kmečka politika (in na katero se tudi zares opira vsa politika vseh kmečkih strank in organizacij po vsem svetu), je spoznanje, da brez kruha ni življenja in drugo spoznanje, ki sledi iz prvega, je to, da je tisti, ki ima kruh v svojih rokah, pravi gospodar in pravi gospod. Kjerkoli pa kmetje niso gospodje, tam je nekaj narobe in to je treba popraviti.

Drugo trdno in resnično podlago za našo kmečko politiko nam daje naravoslovje. Spoznavanje narave nam kaže, da je podlaga vsega življenja živa celica. Iz takih »celic«, ki jih vidimo pod mikroskopom, se razvija vse rastlinsko in živalsko življenje. Prav to pa, kar so »celice« za posamezen organizem (za žitno biljko, za človeka itd.), to je družina za človeško družbo. Družina (oče — mati — otroci) je podlaga vsake civilizirane in kulturne človeške družbe.

Družina pa ne more uspevati, če nima svojega ognjišča in svojega doma. Najmanj more uspevati kmečka družina brez doma. Kmečka družina, ki obdeluje zemljo, mora na svoj pridelek čakati, čakati dolge mesece, predno more pobrati z zemlje plodove svojega dela. Kmečka družina, ki zemljo izboljšuje, mora čakati dolga leta, predno vidi uspehe. Kmečka družina torej ne more poljubno iz kraja v kraj, kakor n. pr. dandanes fabriški delavec, čeprav bi to hotela, ker mora v takem slučaju poginiti in propasti. Če hoče torej tisti del ljudi, ki kruha ne prideluje, vseeno živeti, mora gledati, da imajo vsi tisti, ki kruh pridelujejo, za sebe in za druge svoj stalen dom. Še tako skromen dom, toda stalen!

Svoboden kmečki dom.

Stalnost kmečkega doma pa je nemogoča brez svobode. Le pogledimo nekoliko okoli sebe. Povsod, kjer smejo velekapitalisti in podobni izrodki človeške družbe po mili volji uničevati svobodo kmečkih domov in kmete iz njihovih hišic preganjati, tam stoji večna lakota pred vrati. Lakota širokih ljudskih mas pa je prava mati vseh revolucij. Polni in siti želodeci se navadno ne puntajo. Nikdar in nikjer pa ne more biti prehrana ljudstva zagotovljena brez kmetov v njihovih svobodnih domovih, kajti tako trapast noben kmet ni več, da bi delal celo spomlad in celo poletje v večni nevarnosti, da ga na jesen nekdo požene iz hiše! Kjerkoli torej hoče človeška družba red in mir, tam mora biti dovolj kruha, dovolj kruha pa ne more biti, če pridelovalci kruha nimajo stalnih in svobodnih domov.

Iz zgoraj povedanega vidimo in spoznavamo, da je in da mora biti podlaga vse človeške družbe z vsemi njenimi organizacijami vred, od občine pa do velike države, svoboden kmečki dom.

To je tisto veliko spoznanje, na katerem

je zgradil veliki duh pokojnega Štefana Radiča vso svojo kmečko politiko, in zato je on tudi svojemu listu dal ime »Svobodni Dom«. Podlaga človeške družbe niso banke z vsem njihovim denarjem, tudi ne fabrike in rudokopi, ampak to je vsakdanji kruh, ki ga prideluje kmet na svojem svobodnem kmečkem domu. Zato pa ne sme vladati in gospodariti nad ljudmi in nad državami (občinami itd.) velebankir, tudi ne industrijalec in trgovec, ampak kmet. Ta prideluje kruh in nihče drugi. Kjer pa gospoduje denar nad kmečkimi domovi, tam kmečki domovi niso stalni in zato tudi ne svobodni in tam gre vse narobe. Sedaj tudi razumete, zakaj gre v takih deželah vse narobe!

Glavna vsebina tega, kar imenujemo »kmečko misel«, je torej svoboden kmečki dom, in glavni cilj vse kmečke politike gre za tem, da kmečki domovi postanejo svobodni vsepovsod, kjer je pokvarjena ali pa nespособna gospoda to svobodo uničila. To spoznanje prevzema danes ves svet in zato vidimo, da se dandanes vsepovsod kmetje združujejo v svoje organizacije, da z združenimi močmi pribore svobodo svojim kmečkim domovom. Družijo se ameriški farmerji v svoje organizacije prav tako kakor nemški, češki, poljski, francoski itd. kmetje. Oni se družijo v izobraževalnih društvih, družijo se v stanovskih zastopih, družijo se v svojih denarnih organizacijah, družijo se v političnih strankah. Vse te organizacije so pač različne med seboj po obliki, vsem pa je skupen en cilj in en namen: Svobodni kmečki dom!

Kmečka misel (ideja) ali ideja svobodnega doma je danes že tako močna in tako globoko zasidrana v življenju kmetov vsega kulturnega sveta, da je ne more zatreti nobena sila na svetu več! Ona živi in bo živela in se razvijala v eni ali drugi obliki, ampak njena idejna podlaga ostane ena in ista: Svobodni kmečki dom! Dokler bodo ljudje potrebovali kruh, bodo živeli tudi kmetje, in dokler bodo živeli kmetje, bo živela tudi kmečka ideja! Kruh je več in ž njim vred tudi naša kmečka misel!

Ljubav do domovine!

O ljubezni do domovine, do rojstne grude hočem nekaj povedati. To je nekaj lepega in krasnega. In ravno zaradi tega je bolj težko o tem pisariti. Kdo hoče popisati vzhajajoče solnce in njega žarke? Ta bi moral živeti na solncu in potem bi vedel kaj je solnce. In tako moramo živeti v domovini z zadovoljnim srcem in šele takrat opazimo in čutimo njeno lepoto, njen mir. Nobeden človek je ne more dosti popisati in naslikati. Izgovoriti nam je treba samo domovina in v nas se zbudi vse, kar je lepega in dobrega. Domovina, ti si podobna krasnemu spomladanskemu jutru; domovina, ti si jablana, polna krasnega cvetja. — In med pesmimi? Ali niso najlepše pesmi, ki opevajo domovino in rojstni kraj? Ali te ne prevzame, ko slišiš peti na vasi fante:

»Oj hišica očetova, Bog živi te.«

Domovino moramo ljubiti in se tudi za njo boriti. Ali vpraša otrok, če je mama lepa? Mama je mama in zato najlepša, najljubša in najboljša. In tako je domovina za pravega človeka najlepši, najljubši in najboljši kraj. To pa je vseeno, če stanuje visoko v planinah, v ravnini ali v samotnem kraju. Domovina je domovina. — Če pridejo k nam na deželo mestni ljudje, napravimo seveda velike oči. Lepa obleka, lepi čevlji, lep klobuk! In koliko nam imajo povedati o tem ali onem. Gosposi so, gospe. Če zanese kakšnega fanta usoda le v mesto in če pride za praznike domov, kako stikajo fanti glave skupaj, češ, tako moramo storiti tudi mi in zadeli bomo srečko in našli srečo. Ne pomislijo pa, da izmed tisoč igralcev zadene srečko le eden. In tako vidimo tisoče in tisoče krepkih fantov in mož, ki so prišli v mesta iskat srečo, a našli so le skrb in bedo. Koliko brezposelnih je po mestih. Mož v 40 letih še komaj najde mesta. In povsod, kamor potrka, povsod sliši: »Ste prestari.« Torej mož 40 let star, v najlepši dobi življenja, je prestar? Žalostno. In kako težko dobiš mesto, ki bi ti prijal? Vsak si misli, da je dobil najboljši stol, ko se pa vsede nanj, se mu pa zlomi noga in pade. Fantje, možje, pustite mesto, ostanite doma na svoji rodni kmečki grudi. — Vi ljudje na deželi, vi imate vsega. Če imate le borno kočo in majhno njivico, vaše je. Nihče nima v njej kaj premakniti. Vaša hiša je grad in vi ste v njej gospodar, ja, kralj. In poglejmo hiše v mestih. Kako lepo stoje v vrstah levo in desno. Ali pa mislite, da stanujejo v njih uboge delavske rodbine? Stanujejo, ampak njim je odmerjeno stanovanje na podstrešju ali pa v kleti. Ubogi ljudje. Iz sobe gledajo le strehe in le v daljavi vidijo kaj zelenega. In pri vas, ljudje božji, na deželi? Vaše hiše so obdane s sadnim drevjem. Veje se pripogibajo in gledajo skozi okno v sobo in se vam smehljajo. In spomladi, ko vse cveti! Ni lepšega in krasnejšega. Vaši otroci? Podijo in lovijo se po vasi, skačejo in letajo po zeleni trati. Že najmlajšega pelje mama v vozičku na polje, ga postavi v senco, solčni žarki se pa igrajo skozi vejevje z zaspančkom. In nič čudnega ni, da so otroci zdravi, pljuča močna kot kovaški meh in glas, kakor vojaška tromba. Pravi kmečki fant kako ti pleza na najvišja drevesa in kako ti skače čez najširši jarek. Poglejmo pa delavske otroke v mestih! Slabotni so, slabi, blede. Ko se pa začnejo igrati in letati, jih mati vedno opominja: »Otroci ne preglasno. Stranka pod nami se bo pritožila in gospodar nam bode odpovedal stanovanje. Otroci v mestih se mi zde ravno tako, kakor ptička, zaprta v ptičnici. Želijo si solca... solca, svobode.

Vidite, domovina je čar! Imejte domovino radi! Domovina napravi človeka močnega in zdravega.

In zopet se zbudi v človeku nekaj lepega. V tej sobici je stanovala moja mamica, moj atek. Tukaj ob postelji me je učila mati delati križ in pri oni mizi me je pripravljala oče za šolo. Oba sta mi dajala dobre nauke za življenje. Obah ni več. Zelena ruša pokriva njiju sedaj. — Tu je šola. In če greš mimo, slišiš reči, katere si se učil tudi ti. Spomin na marsikatero trdo besedo je zginit. Sedaj je vse dobro... dobro. Tam je cerkev. Bog ne daj, da bi manjkal katero nedeljo pri maši. Tukaj je pokopališče, na katerem počivajo in spe večno spanje tvoji prijatelji in znanci. Če se pelješ ali greš mimo pokopališča, se ozreš tja in se spomniš prijateljev in mladosti. Tam so zopet njive, polja, travniki, vinogradi, katere je nakupil oče in stari oče. Vodi naprej. — Glavo pokonci in ne kloni se. Kajti domovina te je napravila močnega, zdravega in pametnega. Takšni pa morajo biti tudi tvoji sinovi in hčere.

Nikolajev.

Tisk in časopisje.

(Nekaj besed o časnikarstvu.)

Opomba: Ker nam na podlagi novih naredb ni več mogoče kritično razmetri vati dnevnih dogodkov, zato se bomo z večjo vnemo posvetili izobrazbi in pravega kmetskega ljudstva, to pa ne s pripovedovanjem praznih stavov, ampak s članki in sestavki resne vsebine, ki ne bodo ustrezali le trenutni radovednosti, ampak ki bodo kmetom odpirali oči in bistrili razum, da bodo kolikor toliko usposobljeni, da sami presojajo razne dogodke.

I.

V časopisih in knjigah pogosto beremo besede, da je tisk svetovna velesila. Pod besedo »tisk« razumemo v prvi vrsti časnikarstvo, potem pa tudi vse ostalo, kar se tiska. Ker pa se tiska dandanes časniki mnogo več kakor knjig, veljajo zgorajšnje besede kakor rečeno v prvi vrsti za časnikarstvo.

Že pri besedah, »da je tisk velesila«, pa se nam postavlja samoposebi vprašanje: Ali je to res? In če je to res, zakaj je tako?

Odgovor na ti dve vprašanji nam daje opazovanje nas samih in opazovanje naših sosedov.

Opazujmo najprej sebe. Če vzamemo v nedeljo časnik v roke in preberemo kakšno zanimivo novico, jo takoj pokažemo sosedu in govorimo o nji. Beremo n. pr. poročilo o kakšnem umoru, ki se je dogodil kdo ve kje. Koliko vprašanj se naenkrat sproži. Zakaj ga je neki ubil? Ali je mogoče, da ga je res ta, kakor se tu poroča, ali pa ga je mogoče kdo drugi? Tako se vprašanja kar podijo drugo za drugim.

Ravno tako se nam godi, če beremo, kaj so naredili n. pr. klerikalci v parlamentu ali pa liberalci itd. »Prokleti lumpje,« sikne bralcu iz ust, ali pa »ja to so možje,« kakor pač branje nanese.

Take pojave opazujemo lahko sami na sebi ali pa na naših sosedih dan na dan.

Kaj nam pa dokazujejo take in podobne opazke? Take opazke nam dokazujejo, da ljudje brezpogojno verjamejo na vse, kar berejo. To pa je usodepolna napaka in ravno na tej napaki počiva vsa moč tiskovne »velesile«. Pravilno bi morali reči: Ni tisk velesila, ampak človeška neumnost in nepoučenost je velesila.

II.

Moderno časnikarstvo je plod moderne tehnike. Dokler ni bilo tako visoko izpopolnjenih tiskarskih in razmnoževalnih strojev, ni bilo mogoče niti misliti na to, da bi se pošljalo dan za dnem na milijone časopisov dnevno ljudem že na vse zgodaj kar za zajutrek.

Ko tiskarski stroji še niso delali s tako brzino kakor dandanes, so tiskali večinoma knjige in sicer v prvi vrsti nabožne knjige. Tiskali so Sveto pismo in molitvenike. Molitveniki in spisi pobožne vsebine so še dandanes pri mnogih narodih najbolj razširjeno berilo. Sveto pismo in molitveniki so bili cela stoletja edine tiskovine, ki so prišle tudi prostim ljudem v roke. Sveto pismo in molitveniki pa so gola resnica — vsaj tako uče skoro vse vere, kar jih poznamo.

Dolgo časa se sploh nič drugega ni niti smelo tiskati kakor pobožne knjige. Ker so pa ljudje pobožnim knjigam vse verjeli, ker so bile verske, se je sčasoma ukoreninila med ljudmi vera, da je vse res, kar je tiskano, češ če bi ne bilo res, bi se pa tiskati ne smelo! Na tej veri sloni velik del moči tiska še dandanes, čeprav pametni ljudje vedo, da se dandanes tiska mnogo več neresnice kakor pa resnice.

Zapomnite si torej: Ni vse res, kar stoji dandanes v knjigah natisnato, še manj pa je vse res, kar se tiska v časopisih.

III.

Enkrat so bili časi, ko niti posvetna niti cerkvena oblast ni trpela svobodne besede, t. j. nobene kritike. Komur je jezik ušel predaleč čez zobe, temu je rastle nazaj v ječi, če je grešnika kdo naznanil visoki oblasti. Ali pa so takega grešnika celo na grmadi sežgali. Ker pa je tiskana beseda stvarno prav tisto, kakor govornjena beseda (eno zaznavamo z očmi, ko beremo, drugo pa z ušesi, ko jo slišimo), so bile seveda prepovedane tudi tiskane besede ravno tako kakor govornjene, če visoki oblasti niso bile všeč. Kaj se sme tiskati in kaj se ne sme, o tem so odločevali posebni presojevalci in posebni uradi, ki jih imenujemo z latinsko besedo še dandanes »cenzorje«, urade pa »cenzure«. Cenzuro smo občutili posebno med vojno.

Kolikor bolj pa se je razvijala v Evropi moč ljudstva ali »demokracije« (= vlada ljudstva), toliko večja je postajala tudi svoboda govora in s tem vred tudi svoboda tiska. Velika francoska revolucija je n. pr. pred 150 leti postavila načelo, »da izvira vsa oblast iz naroda (ljudstva)« in dosledno temu načelu se je morala priznavati tudi vsem ljudem svoboda govora in svoboda tiska. Po načelih, ki jih je razvijala najprej demokracija v Severni Ameriki in katerim je francoska revolucija pomogla tudi v velikem delu Evrope do zmage, je smel vsak državljan svobodno povedati ali pa dati v tisk svoje mnenje o vsem, o čemer je hotel. Svobodo govornjene ali tiskane besede je omejeval le kazenski zakon (n. pr. zaradi obrekovanja itd.).

S popolno svobodo tiska pa so se seveda na stežaj odprla vrata najrazličnejšim zlorabam svobode, prav tako, kakor je n. pr. svobodna trgovina in svobodna konkurenca omogočila najrazličnejše sleparije. Kaj pomenijo zlorabe svobodne trgovine, o tem se lahko prepriča vsak kmet na vsakem sejmu. Le poslušajte razne mešetarje, kako hvalijo konje, krave itd. Gorje mu, kdor nasede. Kakor pa mora kmet, ki na sejmovih kupuje živali ali blago ali karkoli, sam poznati robo in mora sam znati presojati njeno vrednost, prav tako je v ogromnem interesu današnjih bralcev, da se nauče sami razločevati in presojati, kaj je resničnega ali neresničnega v govornjeni ali tiskani svobodni ali pa nesvobodni besedi. Toda kako naj se kmetje to nauče?

IV.

Današnji časopisi, veliki in mali, prihajajo med ljudi tiskani. To je pravilo. So pa tudi »časopisi«, ki niso tiskani (zlasti tajni), toda o teh tu ne govorimo. Tiskarna je pa draga reč in tiskarski delavci morajo tudi živeti. Kdor hoče torej izdajati časopis, mora imeti predvsem denar ali pa kredit, in sicer vsaj tako dolgo, dokler ne dobi dovolj naročnikov in inserentov (oglaščev), da se list lahko vzdržuje iz tekočih dohodkov. Časopis je torej dandanes čisto navadno poslovno ali trgovsko podjetje, ki mora vanj vloženi kapital obrestovati. Na tem čisto poslovnem principu so zasnovani skoro vsi veliki časopisi.

Imamo pa poleg tega še strankarske časopise. Ti delajo pogostokrat tudi z izgubo, toda to izgubo pokrivajo stranke iz svojih drugih dohodkov. Ker pa nihče rad ne plačuje izgub, poskušajo tudi politične stranke, da postanejo njihova glasila aktivna, t. j., da nekaj nesejo, če je mogoče.

Največji interes pa imajo na časništvu v današnji dobi razne razredne skupine (veletrgovina, velika industrija, delavstvo, kmetje itd.). Zato si vse take skupine prizadevajo z vso silo in z velikimi denarnimi žrtvami, da

dobe na kolikor mogoče mnogo časopisov odločilen vpliv, ker hočejo preko časopisja in s pomočjo časopisja vplivati na mišljenje ljudstva.

Glavna stvar pri ogromni večini časopisja dandanes namreč ni več to, da bi pripovedovali ljudem resnico, ampak je glavna stvar vplivati na mišljenje ljudstva za vsako ceno, seveda tudi z lažmi, da se pridobi ljudi za eno ali za drugo mišljenje.

Rekli smo zgoraj, da časopis stane denar. Izdajanje velikega časopisa stane dandanes celo milijone. Milijonov pa nihče rad ne vtakne v kakšno podjetje, o katerem ne ve, ali pojde ali ne.

Če začne torej posameznik izdajati časopis, zaide le prerad v skušnjavo, da se postavi s svojim listom v službo ljudi, ki imajo denar. To se zgodi jako pogosto tudi v slučajih, če list že samosebi nese. Ljudje so že tako ustvarjeni, da z redkimi izjemami le preradi padajo na kolena pred zlatim teletom. Če se pa enkrat postavi posameznik, ki izdaja list, n. pr. v službo kakšne velebanke, je jasno, da ne more in ne sme več pisati in poročati resnice, ampak mora pisati tako, da je banki v korist.

Vzemimo slučaj iz prakse. Velik list n. pr., ki ima svoje poročevalce po vsem svetu, dobi od svojega dopisnika poročilo, da je n. pr. na Španskem izbruhnila revolucija. Če bi bil gospodar lista neodvisen od banke, bi to novico lahko takoj objavil. Ker pa stoji v službi banke, ki ima morebiti španske vrednostne papirje, mu banka seveda ukaže, naj zadrži novico tako dolgo, da banka lahko v naglici svoje papirje še po ugodni ceni proda. Šele potem pride novica v list, ko je banka že zaslužila — drugi naročniki lista naj se pa brišejo pod nosom...

Drug primer: V začetku vojne je objavil neki časnikarski dopisnik svojem listu iz Petrograda, da Rusija mobilizira proti Avstriji. To novico je list prejel, še predno je bila uradno objavljena za splošnost. Banka, ki je vzdrževala ali vsaj bogato podpirala list, je prva zvedela za novico in je imela dovolj časa, da avstrijske krone izpremeni v dobre švicarske franke. Šele potem pa je prišla novica v javnost.

Iz teh primerov sledi, da je nad vse važno vedeti, kdo list izdaja in kdo stoji — zadaj za listom! Če to vem, vem tudi, zakaj en ali drugi list piše tako, kakor pač piše! Na to je treba paziti zlasti pri listih, ki svojo kupljenost le preradi zakrivajo s firmo »neodvisnosti«.

V.

Posebno pozornost je treba obračati na gospodarski del časopisja. Tam se namreč dogajajo največje sleparije.

Naši kmetje vedo iz lastne izkušnje, da cena žitu na jesen vedno silno pade, na spomlad pa se dvigne. Vemo tudi to, da poročajo razni listi pred žetvijo dan na dan o obilni letini po vsem svetu, takoj po žetvi pa se pojavijo novice, da »se nade v obilno žetev niso izpolnile« itd. Vidite, vse tako pisanje in farbanje gre na račun tiste proklete ljudske vere, da je vse res, kar je tiskano! Kadar namreč taki falotski časopisi, ki so večinoma najeti in plačani od veletrgovine z žitom ali pa od bank, ki žitno trgovino financirajo, pripovedujejo, da bo »žetev obilna«, takrat računajo že na to, da bodo ujeli na svoj lim lepo število teličkov, ki bodo to verjeli in jim žito že kar »na zelenem« za slepo ceno prodali! In kar velja za žito, velja skoro za vse predmete. Najlepše pri takih poročilih je pa to, da so pogostokrat gladko izmišljena in povodnji n. pr., o katerih beremo, da so bile v Ameriki in bog ve kje še, navadno sploh ni bilo! Kontrolirati takih vesti posameznik seveda navadno ne more, kar pa tudi ni glavna stvar za razne s časopisi v poslovni

zvezi stoječe oderuše — glavno je, da ljudje »not padejo«.

VI.

S tisto bedasto vero, ki jo imajo še dandanes milijoni ljudi v nezmotljivost in resnicoljubnost vsega tiska, zlasti pa časopisov, računajo pa v največji meri tudi vse vlade vsega sveta, absolutistične, parlamentarne, fašistične, republikanske — sploh vse.

Za nobeno vlado ni brez pomena, kaj mislijo o njej ljudje, bodisi domačini ali pa tuji. Vlade ne potrebujejo časopisov samo za svoje uradne objave, kakor so razne naredbe itd., ki jih beremo v javno priznanih »Uradnih listih«. Vladam so potrebni predvsem časopisi, ki hvalijo njihovo politiko, in ki delajo za vladno politiko ene ali druge države propagando ali štimungo. Propaganda pa, ki jo dela kakšen odkrit vladni časopis, nič ne zaleže, ker pravijo ljudje v takem slučaju: »E, to pravi vlada.« Zato poskušajo vlade doseči svoj namen na način kakor kapitalisti: listom, ki hočejo pisati v njihovem smislu, dajejo bogate podpore iz posebnih fondov (>dispozicijski fondič<). Kolikor bolj zna list vir svojih dohodkov prikrivati, toliko bolje. Za časa mirovne konference so n. pr. Lahki podkupili skoro vse francoske časopise, da je pisalo, kako so laške zahteve po naši zemlji opravilene. Dostikrat se tudi zgodi, da bogato plačajo dopisnike takih tujih listov, ki bi se sicer ne dali dobiti za denar, svojim dopisnikom po vendar verjamejo. Načinov, kako se da vplivati politično na časopise z denarjem, je nebroj.

Zato pa je dobro, če tudi kmečki bralec časopisov pride enkrat do spoznanja, da ni vse zlato, kar se sveti in da ni vse res, kar je tiskano. Tudi na to se ne sme preveč dati, če se kakšen list sklicuje na to, kaj da pišejo drugi listi, zlasti v tujini, posebno če človek ne ve, čigavi so ti tuji listi. Kdor torej ne ve

natanko, čigav je ta ali oni list, kdo mu je za hrbtom za botra itd., naj nikar ne verjame preveč — ali pa nič!

Za slovenske kmete bo še najbolje, če berejo njihov »Kmetijski list«. Mi nimamo zvez z nobeno banko itd., ampak pišemo, kolikor nam je sedaj dovoljeno, le to, kar je slovenskim kmetom koristno. Tako bomo delali tudi zanaprej.

DOPISI.

Ptuj. Vsled izpremenjenih političnih razmer se občni zbor okr. org. SKS za ptujski okraj, napovedan za dan 27. januarja 1929, zaenkrat ne vrši. — Tajnik.

Beričevo. Naše društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 27. januarja t. l. znano igro »Dimež«, strah kranjske dežele. Pričetek ob pol 4. uri popoldne. K številni udeležbi vljudno vabimo. — Odbor.

Dobova. Prostovoljno gasilno društvo in godba na pihala iz Loč pri Dobovi sta na Silvestrov večer priredila v gostilni našega vrlega smoišljenika in podnačelnika posavske gasilske župe g. Mihaela Kovačiča v Dobovi igro »Fernando, strah Astorije«. Igra je zelo zanimiva in je občinstvu tako ugajala, da se je na vsestransko željo morala ponoviti tudi na dan Novega leta in na praznik Treh kraljev. V glavni vlogi Fernanda je nastopal Franc Bogovič mlajši iz Loč, ki je sicer šele drugičkrat bil na odru, vendar je bilo videti, da poseduje vse zmožnosti velikomestnega gledališkega igralca. Posebno je ugajal njegov fini in prožen prvi tenor ter je najtežje in najvišje glasove izvajal z vso lahkoto. Tudi je naš vrli France brez vsake tuje pomoči prostoročno zrisal vse kulise: cele pokrajine, vasi, drevje in cerkve, za kar mu gre še posebno priznanje in odlikovanje. Načelnik gasilnega društva Alojz Bogovič iz Loč, ki je obenem tudi kapelnik društvene godbe, je z vsemi drugimi soigralci, od katerih je vsak svojo vlogo rešil kar najbolje, z društveno godbo po igri izvajal najnovejše koncertne komade in žel zato obilo pohvale in priznanja pri občinstvu. Pomisliti je vendar, da obstoji gasilno društvo komaj dve leti, sodelujejo pa vsi občani brez razlike in je društvo že v posesti lastnega krasnega gasilnega in godbenega doma,

ki šteje danes kot majhna vas že 16 dobrih moči in spada danes med najnaprednejša gasilna društva posavske gasilske župe. Vsi igralci in godbeniki so se potrudili v največji meri in dokazali, kako daleč vodi vstrajno delo in marljivost. Želimo in priporočamo jim, da bi šli po započeti poti izobrazbe vedno navzgor in nas zopet kmalu razveselili z novo prireditvijo. Društveno godbo pa priporočamo okoliškimi društvom za slučaj kakoršnekoli prireditve ali veselice, ker je zmožna vsakovrstnih modernih in težkih skladb. Na skorašnje svidenje!

Buče pri Kozjem. Kakor je iz članka pod nadpisom Buče pri Kozjem v »Kmetijskem listu« št. 51 z dne 19. decembra 1928 razvidno, so tukaj pristaši SLS začeli spregledovati in obsojati delo SLS. — K temu pa še nekaj novic. Praznik sv. Štefana sicer ni več zapovedan praznik; kljub temu ga še verniki obhajamo ravno tako kakor preje. Povsod se vrši zjutraj ali predpoldan služba božja, popoldne pa večernice, pri katerih se molijo litanije, razlaga krščanski nauk, ali je pa križev pot, kakor je pač običaj. Pri nas pa letos kar naenkrat ni bilo večernic. Nekateri verniki so mislili, da je kje drugje vera bolj v nevarnosti in da jo je moral naš g. župnik iti reševati. Kajti narod kozjanskega okraja je itak veren bolj kakor marsikak voditelj naše vere. Mogoče je bil v nevarnosti stolček okrajnega zastopa (odbora), na katerem sedi že tri desetletja kozjanski dekan g. Marko Tomažič. Čez teden zopet dva dni ni bilo službe božje. To pot je bila menda v nevarnosti Kmetijska družba v Ljubljani, katero je šel g. župnik Miloš Turk reševati kot delegat podružnice Kmetijske družbe v Bučah. Gotovo so jo hoteli kleroradikali ali centralisti prenesti v Beograd, kakor so že marsikaj potegnili iz te uboge Slovenije. Nekateri verniki pravijo:

»Je pač božja volja tako.« Pa vseeno so ti preklicani samostojni kmetijci krivi, da vera peša. Naš župnik tudi vedno toliko rohni proti brezverskemu časopisju. Toda njegovi verniki še vedno čitajo ta brezverski »Slovenski Gospodar«. Pustite vendar enkrat tisti brezverski »Slovenski Gospodar«, kateri vedno ubija resnico, to je hčerko božjo, ter si naročite naš edini stanovski in krščanski »Kmetijski list«, kateri stane samo 30 Din celoletno ter izhaja vsak teden kakor »Slovenski Gospodar«. Kdor ne more plačati za celo leto naenkrat, lahko plača polletno ali tudi četrtletno.

Jurklošter. Besede so se izpolnile. Pred petimi leti sem bil v neki jurklošterski gostilni. V njej se je nahajalo več ljudi, ki so tudi politizirali. Tudi mene so vprašali kaj mislim o strankah. Ničesar nisem hotel omeniti, ker sem prepričan, da tako strankarstvo kot je bilo tedaj pri nas, ni bilo v interesu kmetijskega ljudstva. Da se izognem prerekovanju, se umaknem in grem domov. Za mano je prišel nek klerikalni razgrajec in me spodbil na tla. Moje besede pa so se po petih letih uresničile. Dosedanje strankarstvo ni bilo za nič, kajti kmetje in delavci so bili razbiti na vse strani. Zato je potrebna sloga in edinost kmetijsko-delavskega ljudstva.

Glas iz Kanade. Prejeli smo naslednje pismo: G. urednik, blagovolite priobčiti v Va-

šem listu naslednje vrstice: Naj opišem nekoliko naše življenje širom Kanade. Izseljence najdeš vsepovsod v vseh provincah. V B. C. so zaposleni večina po gozdovih ali žagah. V Alb. Sask. Mau. pa največ po farmah. V ostalih provincah Kanade so pa zaposleni naši izseljenci v vseh panogah. Največ po Majnah (jama), v letnem času se pa nekateri premaknejo v industrijske kraje, da se oproste jamskega prahu in plina. Skoro vsaki izseljenec (emigrant) je poskusil svojo srečo pri raznih delih. Tako, da ima skoro vsaki dokaj izkušnje v borbi za obstanek. Glede organizacij je šele v povelju. Najbolj je razširjeno društvo S. N. P. J. Tudi K. S. K. J. je v nekaterih krajih. Posamezniki so tudi pri Hrvatskih družtvih. Vsa ta društva so podružnice. Centrale so v U. S. A. Sem pa tam tudi že najdeš pevsko društvo. V tem pogledu pa manjka vodstva. Drugih organizacij ni. Čtivo dobivamo iz U. S. A. kot Glas Naroda, Prosveta in še nekatera društvena glasila. Tudi iz starega kraja dobivamo liste raznih strank. Tako da imamo v tem oziru splošen pregled. K temu je pripomniti, da večina smatra dnevnik »Jutro« preveč aristokratski, tednik »Domovina« pa preveč brutalen. Drugi listi izvemši »Slovenca« in »Domljuba« so nam dobrodošli. Najbolj nam je priljubljen »Glas Naroda«. Nas izseljence zanima, kako se v ljubi domovini gospodari. — Kanadčani.

si lahko izračuna že naprej, koliko bo moral oddati bolniški blagajni, in to vsoto seveda vračuna v plačilo onemu, ki je dal hišo (zgradbo) zidati. Zato pa mojstri ne morejo trditi, da oni kaj iz svojega plačajo, ampak oni samo oddajajo denar tja, kamor ga morajo, denar pa so dali tisti, ki jim je bil zaračunan.

Treba je torej silno natanko razločevati med tem, če kdo denar na davkarijo nosi iz svojega žepa, ali pa če ga nosi iz tujega! To je velika razlika! A ravno »gospodarski krogi« so navadno tisti, ki iz svojega ne dajejo nič, ker vse prevajajo na druge.

Zato pa bi bilo prav, če bi se v javnem življenju »gospodarski krogi« nekoliko manj čeperili, že zato, ker vedno bolj raste med ljudmi spoznanje o nepotrebnosti »gospodarskih krogov«.

Imamo pa seveda tudi resnične »gospodarske kroge«. To so v prvi vrsti kmetje. Ti sami pridelujejo kruh, brez katerega bi vsi oni drugi »gospodarski krogi« pomrli od lakote, če jim ga kmetje ne bi dali. Potem imamo obrtnike, ki sami delajo, t. j. producirajo boljše blago iz surovin. Obrtnik lahko v soboto pokaže na kup izdelkov, ki jih je čez teden izgotovil — na kaj pa naj pokaže bankir? »Gospodarski krogi« bi hodili okrog lepo bosi, če jim čevljarji ne bi napravili obuvale. Po tem so tu delavci, milijoni delavcev, ki res nekaj delajo (= izdelujejo), a ravno »gospodarski krogi« so navadno tisti, ki žive sijajno in udobno od delavskih žuljev, ne od svojih!

Kmet — obrtnik — delavec — to so pravi in resnični gospodarski krogi, ne pa tisti ljudje, ki žive od dela drugih ljudi, potem se pa skrivajo za besedo »gospodarski krogi« menda zato, da svojo lenobo prikrijejo. To naj si ljudje zapomnijo in naj se ne dajo varati od časopisja, ki stoji v službi »gospodarskih krogov«, da ljudi farba.

„Gospodarski krogi.“

Po preokretu od 6. januarja t. l. v Beogradu beremo v časopisih dan za dnem številne izjave »gospodarskih krogov«, kjer ti »krogi« pripovedujejo, kako silno so zadovoljni z novim stanjem in druge podobne reči.

Beseda »gospodarski krogi« pa je zelo široke vsebine, tako da je ljudje ne razumejo prav lahko. Mi bi pa radi stvari pogledali do dna in zato je zelo važno, da enkrat pogledamo nekoliko natančneje, kdo so pravzaprav ti zagonetni »gospodarski krogi«.

Vsakdanja praksa nam kaže, da se oglašajo v javnosti pod firmo »gospodarskih krogov« navadno tisti ljudje in taki ljudje, ki sami nič ne producirajo in nič ne pridelujejo ali izdelujejo, ampak žive — in še kako dobro žive! — od dela drugih.

»Gospodarskim krogom« se n. pr. prištevajo zastopniki velebank. Kaj pa proizvajajo ti ljudje? Doslej še nismo nikdar slišali, da bi bila le ena velebanka pridelala vsaj zrno žita ali pa izdelala le en čevljev ali hlače. Pač pa vidimo, da vzdržujejo velike banke prav živahno žitno trgovino, t. j. da žito, ki so ga pridelali drugi, za znatno višjo ceno prodajajo onim, ki morajo kruh kupovati. Ti ljudje torej prikrajšujejo producenta in konzumenta in so v resnici samo vrinjenci med obema skupinama. Banke pač »financirajo« tovarne čevljev, a čevlje izdelujejo slabo plačani delavci. Če bi mi imeli visoko razvito združništvo, bi bili ti po-sili-vrinjenci kmalu odveč! Sedaj pa premislite sami, če zaslužijo vrinjenci naslov »gospodarskih krogov«.

O takih vrinjencih beremo že v svetem pismu. V času, ko je Kristus učil, so se taki barantačji vselili celo v tempelj Gospodov! Vsi vemo, kaj je naredil Kristus: Vzel je bič in je tako bando razgnal! Tako je naredil Kristus z »gospodarskimi krogi« svojega časa!

Mi poznamo »velike« trgovce s sladkorjem, z žitom itd. Ti »veliki« trgovci navadno niti ne vidijo nikdar tistega blaga, ki ga prodajajo, kamoli da bi ga sami pridelali ali izdelali! Mali trgovci na deželi ima vsaj to dobro za sebe, da ljudem v njihov kraj pripelje razno blago, ki ga rabijo. »Veliki« trgovec pa je dandanes vrinjenec med pridelovalcem ali izdelovalcem in malim trgovcem in konzumentom. Če bi šlo tako, kakor bi moralo iti, bi že zdavnaj mali trgovci lahko

svojo robo naravnost naročali, brez mastno plačanega posredovanja »velikih«. Tudi ti vrinjenci se prištevajo k »gospodarskim krogom«, čeprav nič ne proizvajajo.

Potem so tu razne velike industrije. Veliki industrijalci sami ne proizvajajo prav nič. Ti še niso izkopali nobenega koščka premoga in niso skovali še niti ene lopate. Vse to delajo (= izdelujejo) mali obrtniki, ki sami delajo, in pa delavci. »Veliki« gospodje samo razprodajajo to, kar so izdelali drugi. So torej tudi vrinjenci.

Če bi Kristus danes živel, to bi pokal bič! Svoje negospodarske vloge pa se vsi ti »gospodarski krogi« prav dobro zavedajo, zato tudi o njej nikdar ne govorijo. Mnogo rajše pa govorijo zato o svojih velikanskih davkah državi, deželi, občini itd. Če človek posluša te ljudi ali pa bere njihove časopise, bi skoraj verjel, da samo oni plačujejo davke!

Poglejmo si torej tudi te davke nekoliko natančneje, ki jih plačujejo »gospodarski krogi«. Vzemimo kakšno banko. Ta daje za vloženi denar 5 procentov, za izposojeni denar pa zahteva po 8, po 10 in tudi po več procentov. Za 100 izposojenih dinarjev mora plačati kmet (obrnik) banki 8 ali 10 dinarjev, dekla pa, ki je teh 100 dinarjev vložila, dobi 5 dinarjev. Razlika 3 (ali 5) dinarjev je bančni dobiček, iz katerega plača banka tudi davek. Jasno je iz računa, da tega dobička ni »zaslužila« banka, ampak tisti, ki je plačal obresti, in ta je plačal tudi davek, ne pa banka!

V resnici ni plačala nobena banka še niti fiska davka »iz svojega«, ampak vse so plačali in še plačujejo dolžniki. Banka tisti denar samo na davkarijo nese, denar sam pa ne prihaja iz njenega žepa, ampak iz žepa dolžnikov.

Tudi noben industrijalec ne plača nič iz svojega, ampak prevaja ves davek na ljudi, ki njegovo blago kupujejo. Ta davek tiči že v prodajni ceni in industrijalec samo na davkarijo nese to, kar je na višji ceni nabral od svojih odjemalcev.

Prav tista je s takozvanimi »socialnimi dajatvami« (za bolniško zavarovanje itd.). Zidarski mojstri n. pr. prav dobro vedo, koliko delavcev bo treba in koliko dni bodo delali, da izgotove kakšno zgradbo. Kdor pa to ve,

POLITIČNE VESTI

Razpust strank na Hrvaškem.

Na Hrvaškem so z odlokom ministrstva za notranje zadeve razpuščene vse stranke, ki so imele v svojem naslovu besedo »hrvaška«. Razpuščene so torej »Hrvaška kmečka stranka«, »Hrvaška stranka prava«, »Hrvaška federalistična stranka« in »Hrvaška pučka stranka«.

Hrvaška kmečka stranka je sedaj razpuščena že tretjič (prvič l. 1919, drugič l. 1925 in tretjič sedaj).

Slovenska ljudska stranka razpuščena.

Te dni sta bila poklicana v Beograd oba slovenska velika župana. Na merodajnem mestu sta dobila navodila o razpustu Slovenske ljudske stranke. Kakor se čuje, so razpuščene vse organizacije, ki sestavljajo SLS, tako Kmečka zveza in krščanski socialisti.

Dr. Korošec v Ljubljani. Preteklo nedeljo se je mudil v Ljubljani žel. minister doktor Korošec. Sestal se je z vodilnimi člani SLS.

SKS bo razpuščena. Kakor se čuje, bo tudi SKS obenem z SLS razpuščena.

Oblastni proračuni vključeni državnemu.

O državnem proračunu poročajo, da bo za 1 milijardo manjši. Oblastni proračuni pa se vključijo državnemu. Če se to zgodi, kakor poročajo iz Beograda, potem bo oblastne doklade in naklade pobirala država.

Kako bo urejena naša država.

Mnogo se ugiba in piše po časopisju, kako bo urejena naša država. Tudi inozemstvo z velikim interesom zasleduje dogodke v naši državi in razpravlja na široko o novem položaju ter išče informacije posebno o tem, kako se bo država v prihodnje uredila. Med drugimi piše »Prager Tagblatt«, da je dobil iz odličnih političnih beograjskih krogov informacije, po katerih bi imela biti država razdeljena v 6 pokrajin: 1. Slovenija, 2. Hrvatska in Slavonija z Dalmacijo in delom Bosne do Travnika, 3. Hercegovina s Črno goro in Boko Kotorsko, 4. Vojvodina (Srem, Bačka, Banat), gornji del Srbije z vzhodno Bosno, 5. Južna Srbija z Nišem in 6. Stara Srbija in južna Bosna. Isto državno razdelitev prinaša tudi belgijski list »Wallonie«. Te informacije seveda niso že morda tudi načrti merodajnih činiteljev, ampak so samo ugibanja ali izjave posameznih politikov.

Novi važni zakoni.

Predsednik vlade je izdal sledečo uredbo glede oblastnih samouprav:

Za opravljanje vseh poslov razpuščenih oblastnih skupščin in oblastnih odborov imenuje veliki župan dotične oblasti vladnega komisarja. Komisar opravlja vse te posle kot organ velikega župana pod njegovim nadzorstvom ter po njegovih navodilih.

V pristojnost komisarja spadajo vsi posli, ki so spadali po zakonu o oblastnih in sreskih samoupravah v pristojnost oblastnih skupščin in oblastnih odborov.

Oblastni referenti in pomožno osebje vrše posle pod nadzorstvom in navodilom oblastnega komisarja.

Število samoupravnih oblastnih uradnikov se reducira na neobhodno potrebno število. Strokovni referenti velikih županov, v kolikor ostanejo na svojem mestu, bodo opravljali poleg svoje redne službe tudi oblastne posle.

Plačo komisarja določi veliki župan pri imenovanju. Ne sme pa biti večja kot je bila plača bivšega predsednika oblastnega odbora.

Oblastni proračuni se sprejemajo v obliki uredbe na način, predpisan s to uredbo za izdajanje oblastnih uredb. Za sestavo proračuna in njegovo odobrenje veljajo v vsem določbe zakona o oblastni in sreski samoupravi in uredbe o oblastnih in sreskih proračunih.

Sestavljeni in odobreni proračuni za to leto ostanejo v veljavi s spremembami, ki bodo izvršene v skladu z novim stanjem. Odobrenje naknadnih kreditov ima zahtevati oblastni komisar v smislu čl. 70 zakona o oblastni in sreski samoupravi.

Veliki župan je upravičen vsak čas pregledati delo komisarja in njegovih organov in vseh oblastnih ustanov, bodisi sam, bodisi potemtrom svojih referentov.

Občine morajo revidirati svoje proračune.

Finančni minister dr. Švrljuga je izdal posebno okrožnico o občinskih proračunih. Minister konstatira v uvodu, da je opaziti v posameznih občinah neracionalno gospodarstvo, da so izdatki za administracijo mnogo previsoki, ker dosegajo eno tretjino in celo nad polovico celotnega proračuna, da se zanemarjajo druge komunalne zadeve kakor ceste, prosvetne in sanitarne naloge občin itd.

Minister povdarja, da je treba s to politiko definitivno prenehati in poziva občinske odbore, da čimprej izvedejo temeljito revizijo proračunov in celokupne občinske gospodarske politike. Predvsem naj se znižajo izdatki za občinske osebe na minimum in odpuste iz službe vsi nepotrebni in nekvalificirani uradniki. Pri razdeljevanju izdatkov, naj se posveča večja pažnja cestam, kulturnim, prosvetnim in sanitarnim problemom in po-

speševanju živinoreje in poljedelstva. Doklade v letu 1929 ne smejo biti večje in v svojem celotnem donosu ne smejo presegati dohodkov l. 1928. Odmera doklad se mora izvršiti po davčni osnovi starega davčnega zakona. Istočasno naj se izvrši revizija vseh občinskih taks in trošarin in spravi njihova višina v sklad z načelom, da občinske doklade in davčna bremena ne smejo ovirati gospodarskega razvoja.

Naročniki,

posebno stari, potrudite se sedaj med svojimi sovaščani in pridobite vsak vsaj po enega novega naročnika.

NOVICE.

Zvezna država Jugoslavija. Francoski list »Er Nouvelle« obširno razpravlja o novi situaciji v Jugoslaviji ter prihaja do zaključka, da v danem trenutku ni bilo nobenega izhoda, kakor oni, ki ga je napravil kralj Aleksander. Na koncu pravi omenjeni list, da bo morda dal vladar vsaki deželi, ki sestavljajo Jugoslavijo, posebno ustavo in svoj deželni zbor, ki bo prilagodjen potrebam posameznih dežel. Kraljevina bo postala federativno urejena, a Jugoslavija bo postala zvezna država.

Prekinjen železniški promet. Na liški progi je bilo pretekli teden na večjih krajih preko pet metrov snega. Nekatero postaje so bile popolnoma pokrite s snegom. Radi tega je bil par dni ves promet ustavljen med Zagrebom in Dalmacijo.

Nakup soli v Rumuniji in Turčiji. Monopolska uprava je kupila v Turčiji 25.000, v Rumuniji pa 40.000 ton soli. Ta sol se bo prodajala po 1-20 Din kg.

Davčna prostost zadrug. Po novem zakonu o neposrednih davkih so zadruge, ki ne razdeljujejo dobička, ki ne dajejo članom upravnega in nadzorstvenega odbora tantijem in katerih rezerve se po pravilih nikakor in nikoli ne smejo razdeliti med zadržnike, oproščene zgradarine, rentnine in družbenega davka. Oproščene so seveda tudi vseh doklad na te davčne oblike. Oprostitev od zgradarine velja samo za one dele zgradb, ki jih zadruge uporabljajo za svoje zadržne namene. Velike važnosti je oprostitev od rentnine na hranilne vloge, ker posojilnicam ne bo potrebno odobresti odbijati 80stotnega rentnega davka. Te ugodnosti veljajo samo za one zadruge, ki, kakor gori omenjeno, ne razdeljujejo dobička, ne dajejo tantijem in ne smejo razdeliti rezerv.

Nov zakon o ureditvi sodišč. Dne 19. januarja je kralj podpisal zakon o ureditvi sodišč. Ta zakon bo stopil v veljavo šele potem, ko bosta izdana tudi civilnopravni in kazensko pravni red. Po tem zakonu obstoje redna in posebna sodišča. Redna sodišča so: sreska, okrožna, trgovska, apelacijska in kasacijska. Posebna sodišča so občinska sodišča. Trgovska sodišča bodo samo v Beogradu in Zagrebu. Sedanja okrajna sodišča v Sloveniji se imenujejo v naprej sreska sodišča.

Nova organizacija carinarnic. Finančni minister je izdal uredbo, ki ureja odnošaje med novo organiziranimi finančnimi direkcijami in carinarnicami. Carinarnice so podrejene finančni upravi in tvorijo poseben oddelek finančne direkcije. Ljubljanski finančni direkciji so podrejene vse carinarnice v Sloveniji, to je glavna carinarnica v Ljubljani ter carinarnice v Mariboru, na Jesenicah, v Raketu, Klenovcih, Gornji Radgoni in Dravogradu.

Prijateljska pogodba z Italijo poteče 27. tega meseca. Pregovori za novo pogodbo so v teku.

Dr. Anton Schiffrer, okrožni zdravnik v Ribnici, je v četrtek, dne 17. januarja umrl. Pokojni zdravnik je od l. 1893 požrtvovalno deloval ne samo v svojem vzvišenem poklicu, ampak se je udeleževal na prosvetnem-kulturnem in političnem polju. Užival je obče spoštovanje in ljubezen od vsega prebivalstva.

Umrl je v Cerknici g. Fran Šerko. Rajni g. Šerko je bil uzoren zadrugar, ustanovil je v Cerknici posojilnico in ji načeloval do svoje smrti. Rodbini naše iskreno sožalje.

Prepoved točenja alkoholnih pijač po trgovinah. Bivši notranji minister dr. Korošec je z naredbo prepovedal točenje alkoholnih pijač na drobno v trgovinah s 1. januarjem 1929. Pretekli teden se je oglasila v Beogradu deputacija, sestavljena iz Slovencev in Hrvatov, ki je zainteresirala vse merodavne činitelje, da se ta naredba razveljavi. Vodja te delegacije g. Tabačnik, podpredsednik zagrebške zbornice, poroča, da upa na ugodno rešitev tekom enega tedna.

Dve smrtni nesreči. Že v zadnji številki našega lista smo poročali o smrtni nesreči uradnika Drag. Seliškarja v Marxovi tovarni na Količevem pri Domžalah, kateri je padel pod vodno kolo. Par dni nato je pa v isti tovarni našel smrt strojnik Franc Aleš, ki je v avtogarazi popravljaval avtomobil. Radi mraza je pristavil malo pečico in jo zakuril z ogljem. Iz tlečega oglja so se razvijali strupeni plini in kmalu se je Aleš omamljen zgrudil na tla. Še malo živega so našli uslužbenci, toda došli zdravnik mu ni mogel več pomagati.

Samomor Slovenca v Sarajevu. Pretekli teden se je obesil v Sarajevu nadzornik na železnici, Slovenec, Josip Peršon. Vzrok samomora je bil to, ker so ga po krivem obdolžili raznih nepoštenih dejanj oni uradniki, ki so baje imeli sami na vesti različne goljufije.

Izseljevanje v Kanado. Canadian Pacific Railway Co. sporoča, da je za to leto dovoljeno od kanadske vlade, da se sme iz naše države izseliti 300 ljudi. Koliko od teh odpade na Slovenijo še ni določeno.

Volka, 37 kg težkega, so ustrelili pretekli teden v okolici Loža tamošnji lovci. Mrcino so poslali v Ljubljano krznarju Bizjaku, da jo nagači.

Orjunaši izpuščeni. V nedeljo, 20. januarja je višje drž. pravdnništvo odredilo, da se izpuste iz preiskovalnega zaporu orjunaši inž. Marko Kranjc, Josip Kuček, Andrej Verbič, Filip Kosec, Herman Šolar, Anton Krašovec, Ivan Šemerl in Gašper Slavec. Inž. Marko Kranjc je bil v preiskovalnem zaporu 143 dni. Izpuščeni so bili, ker se jim ni moglo dokazati kakoršnekoli zveze z umorom trgovca Perica.

V Sisku je pogorelo 50 vagonov sena. Pretekli teden je izbruhnil v severnem delu Siska velik požar. Ogenj je izbruhnil naenkrat v šestih senenih kopah trgovca Momčilo-vića. Prihiteli ognjegasci zaradi velikega mraza niso mogli gasiti in je pogorelo nad 50 vagonov sena. Škoda je velika, vendar pa je bila zaloga sena zavarovana.

Novo rumunsko posojilo. Po sklepu prvega stabilizacijskega posojila se bo obrnila Rumunija takoj na Zvezo narodov za novo posojilo v znesku 200 milijonov dolarjev. To posojilo hočejo porabiti za splošne gospodarske potrebe. Vse predpriprave so že končane. Novo posojilo bodo prevzele banke Dillon Read, Schroeder, Nemška »Diskontogesellschaft«, Blairova skupina in skupina francoskih bank.

Požar v Krmelju. V nedeljo dopoldan je nastal vsled kurjave parnih kotlov v sušilnici za premog ogenj, ki je prišel na lesni del separacije, ki je zgorela. Na separaciji bo moralo vsled tega delo počivati nekaj dni. del delavstva bo oškodovan, ker bo delo počivalo.

Mačji mesar. V Starem Bečeju, malem mestecu v Banatu, je nedavno odprl mesnico za — mačje meso. Mesar kupuje leporejene mačke in jih plačuje po 8 dinarjev za komad. Mačke kolje v posebni klavnici, kože prodaja za kožuhovino krznarjem, meso pa konzervira in prodaja, kakor trdi sam, v inozemstvo. V glavnem gre eksport mačjega mesa preko Trsta v Južno Italijo. Lovcev na mačke se je pojavilo nešteto povsod, večino lovcev sestavljajo mladi fantje, ki love po celi deželi to koristno domačo žival. Sosedje sumijo, da mesar ne prodaja samo v inozemstvo mačjega mesa, ampak da ima tudi doma odjemalce.

Bivši nemški cesar Viljem slavi svojo 70 letnico. Dne 20. januarja se mu je poklonila nemška generaliteta. Tudi del nemškega naroda, ki se še ni pobotal z republiko, slovesno obhaja Viljemovo 70 letnico.

Milijon dolarjev za propagando miru in človečanstva je daroval g. Pittauer, lastnik znane ameriške fabrike za rokavice, ob priliki svoje 70 letnice.

Samomor dveh bratov zdravnikov. Pretekli teden sta si prerezala vrat brata dvojčka dr. Artur in Sidney Smith. Na zid v sobi svojega stanovanja sta napisala: »Narodu! Midva sva posvetila vse svoje delo študiju raka in sva na ta način popolno obubožala. Siromaštvo naju je privedlo tako daleč. Življenje ni vredno, da se živi.« Oba sta bila bogata, a sta vse svoje premoženje porabila za zdravljenje ljudi, bolnih na raku. Ko jima je zmanjkalo denarja za nadaljnje zdravljenje bolnih, sta prosila vlado pomoči. Ker nista na prošnjo nič dobila, sta si končala mlado življenje na tako strašen način.

Zedinjene države Severne Amerike so sklenile, da ne posodijo nikomur niti dolarja, če bi posojilo uporabil za oboroževanje. Tudi je parlament sklenil postaviti, s katero je prepovedan izvoz vojnega materijala.

Donava zamrznila. Na Donavi so prestali voziti vsi parniki, ker je zamrznila. Iz Beograda v Zemun se pride samo z železnico ali pa peš po ledu. Pešačenje po ledu iz Beograda v Zemun je prepovedano. Pešhoja po ledu iz Beograda v Zemun bi trajala eno uro.

Veliki župani demonstrirajo. Dne 19. januarja so se pojavili v parlamentu vsi madžarski veliki župani in zahtevali povišanje svojih plač. Ako jim parlament ne ugodí, so zagrozili, da bodo vsi izstopili iz službe.

Širjenje narodne prosvete v Turčiji. Turška vlada je izdala te dni nov zakon, po katerem se morajo od novega leta naprej državljanji od 15 do 45 leta starosti učiti novo abecedo — latinico. Skupno število teh šolarjev znaša okrog pol milijona. Šolo obiskujejo v večernih urah. Poleg teh se uči novo abecedo 630.000 otrok v ljudskih šolah in 34 tisoč v srednjih šolah. Vlada misli, da bodo v teku petih let znali vsi evropsko pisavo. Časopisi in knjige se smejo tiskati samo v latinici.

Strahovit potres v Kini. V kitajski provinci (deželi) Šanzi je nastal pretekli teden strahovit potres, ki je zahteval več tisoč človeških žrtev. Nesreča je tem večja, ker je ta dežela že do sedaj najhuje trpela od lakote.

Upor jetnikov v Filadelfiji. V filadelfijski ječi, kjer je zaprtih 600 jetnikov, je izbruhnil upor. Jetniki so razbili pohištvo, zažgali postelje, tako da je bila cela zgradba v dimu, nakar so napadli jetniške stražnike. Alarmirana policija je metala na upornike plinske bombe in še le po dolgotrajni borbi se jim je posrečilo ukrotiti jih. Okrog deset je bilo ubitih, a več stražnikov težko ranjenih.

Ako še niste plačali naročnine za letošnje leto, storite to takoj, da se vam ne bo list ustavil.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, stric zadnjega ruskega carja in vrhovni poveljnik ruske armade v svetovni vojni, ki je po revoluciji živel v izgnanstvu v Franciji, je sredi tega meseca v visoki starosti umrl. Ruski plemenitaški in begunski krogi so ga smatrali kot najresnejšega kandidata za ruski prestol, ako bi boljševiska Rusija propadla.

Proizvod zlata v Transvaalu. Lansko leto so v Južni Afriki, kjer se nahajajo največja zlata polja in rudniki, proizvali čistega zlata v vrednosti od 44 milijonov funtov. V Južni Afriki kopljejo Angleži zlato od leta 1884 in so ga od tedaj nakopali v skupni vrednosti od 973 milijonov funtov (1 funt = 276 dinarjev). Lansko leto je bilo vsekakor rekordno.

Novo uspešno sredstvo proti raku je iznašel znameniti berlinski zdravnik, ki preiskuje že to najstrašnejšo človeško bolezen mnogo let. Imenovani zdravnik ima v Berlinu velik sanatorij za bolne na raku. Na teh bolnikih že več let preizkuša svoj način zdravljenja raka, ki obstoja v tem, da vbrizgava bolnikom, napadenim po raku, njihovo lastno, na poseben način prirejeno kri. Na stotine bolnikov je že na ta način ozdravil in svetovnoznaní zdravniki so priznali uspešnost njegovega zdravljenja. Pred vsem je važno to, da vbrizgavanje lastne krvi ni nevarno za obče zdravljenje bolnikovo, a očitno boljšanje bolezní, zlasti notranjega raka, se pozna že po par mesecih.

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

Tedenski koledar.

27. januarja, nedelja: Ivan Kriz.
28. januarja, ponedeljek: Julijan.
29. januarja, torek: Franc S.
30. januarja, sredo: Martina d.
31. januarja, četrtek: Peter N.
1. februarja, petek: Ignacij.
2. februarja, sobota: Svečnica.
- Sejmi.**
28. januarja: Vinica.
29. januarja: Rajhenburg, Sv. Jurij ob Tab.
30. januarja: Rakek.
31. januarja: Dobova.
1. februarja: Jurklošter.

Valute.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-53
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	8—
1 angleški funt	Din	276-40
1 ameriški dolar	Din	56-70
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-98

Potopil se je te dni s celo posadko holandski parnik »Princ de Neederlande«, v trenutku, ko je hitel na pomoč potapljaljoči angleški ladji »Welka«.

Nov polet na Severni tečaj pripravlja znameniti raziskovalec polarnih pokrajin Nansen. Letel bo z Zeppelinom že to spomlad. Spremljal ga bode slavni dr. Eckener, ki je vodil preteklo leto Zeppelin v Ameriko in nazaj.

Novi kralj Afganistana, Amon Ulah, ubežni kralj afganistanski, je bil prisiljen vsled ostrega odpora upornih plemen z aeroplanom pobegniti v Indijo. Prestolu se je odpovedal na korist svojega brata Inajat Ulah, ki se je dal takoj kronati.

»Ne« pred altarjem. V mestecu San Giuseppe Vesuviano v Italiji bi se imela poročiti 60-letna gospodična Ivana Ambrosio in 20-letni Pasquale Lancela. Cela procesija svatov ju je spremljala v cerkev. Ko je duhovnik vprašal nevesto, ali hoče vzeti za moža Lancela, je zaljubljeno in z drhtečim veseljem glasno krepko odgovorila »da«. Na zúčudenje vseh prisotnih je pa mladi ženin na vprašanje, ali vzame Ivano za ženo, odgovoril glasno in jasno »ne«. Duhovnik je ves iz sebe čudni poročni par pustil in odšel, ženin pa je izjavil, dokler mu Ivanin oče ne prepíše oni del posestva, ki mu ga je obljubil, tako dolgo se ne bo oženil. Nato je iz cerkve pobegnil. Prevarani »mladi« nevesti ni preostalo ničesar drugega, kakor da se vrne domov na pripravljeno gostijo.

Obnovitev papeške države. Sporazum med Vatikanom in Mussolinijem je bil v ponedeljek v palači Chiggi podpisan. Italija priznava papeža kot suverenega vladarja docela neodvisne cerkvene države. Ta država bo obsegala ozemlje, sestojče iz cerkve sv. Petra, vaticanske palače in nekaj kvadratnih kilometrov okoliškega sveta. Sedanja papeška posestva, ki leže izven nove države, bodo prešla v last italijanske države, ki bo zanje plačala papežu odškodnino 1 milijarde lir. Vatikanski uradniki postanejo državljani nove cerkvene države. Pač pa se je Vatikan obvezal, da bo pri sprejemnaju nameščencev dajal italijanskim državljanom prednost pred vsemi drugimi.

Najdena grobnica žene kralja Salamona. Angleški listi javljajo iz Jeruzalema, da so tam našli grobnico egiptovske žene judovskega kralja Salamona. Ta grobnica daleč nadkriljuje po svojem bogastvu in lepoti znamenito Tutankamenovo grobnico v Egiptu. Najdeni predmeti so od neprecenljive vrednosti in lepote. Mumija pokojnice je ležala v zlati rakvi, katera je bila okrašena z dragulji in najdragocenejšimi nakiti. Na prstih mumije se nahajajo dragoceni prstani, a na glavi zlata krona z najdražjimi kamni. Mumiji je bil priložen papir s hebrejskimi črkami, kateri je bil popisan od samega kralja Salamona in kateri našteva vse vrline pokojne žene. Kot dekle se je imenovala Moti-Maris. Umrla je v 37. letu vladanja kralja Salamona in je bila pokopana pod palačo svojega moža. Na papirju je takole popisal Salamon njeno smrt: »Tri mesece pred smrtjo je prišel iz Egipta oče pokojnice Amento s tajno namero, da vrže s prestola kralja Salamona in zasede celo Palestino v imenu egiptovskega kralja. Nekega dne je prosil Amento, da bi ga kralj sprejel, ko je preje naročil svoji hčeri, da zastrupi Salamona. Ko je Amento vstopil in ko je Moti prinesla vino, nisem ničesar slutil. Nisem sumil niti tedaj, ko Amento ni hotel piti vina, in niti ne v času, ko sem dvignil čašo k ustim. V tem trenutku je skočila Moti, mi odvzela čašo ter jo sama izpila. Trenotek je stala, a nato se je zrušila na tla. Njen oče je v divji kletvi zdiral iz sobe. Amento me je hotel zastrupiti, toda njegova hčerka, najljubša mi od vseh mojih žen, me je rešila in svoje življenje žrtvovala za mene.«

Strahote bodoče vojske.

Gospa Kamila Drevec, je prišla na Dunaj. Ona je bila dalj časa kot delegatkinja ženske lige (zveze) v Indokini, in bo v nekaj tednih prišla tudi v Jugoslavijo. Gospa, ki je poznana kot pobornica miru, je dala novinarjem važno izjavo o vojni s plini. Rekla je: Še trpe narodi vsled svetovne vojne, pa se že pripravljajo na novo vojno in to s tako nagljo in s takimi pripravami, da se ti vsled groze ježi lasje, če pomisliš na sredstva, s katerimi se bo ta vojska vodila. Ta sredstva so v prvi vrsti strupeni plini, katerih izdelava je v vseh državah znatno napredovala, a posebno dovršenost je dosegla v Združenih državah Amerike, ki lahko s plini pokončajo ne samo posamezna mesta, ampak cele pokrajine. Gorje prebivalstvu in narodu, katerega bo zadela ta moderna Sodoma in Gomora. Tu ne bo ostal kamen na kamenu, kaj še duša do duše. Od teh vojnih sredstev bodo uporabili najprej pline, ki bodo onemogočili napredovanje sovražnih čet (plini za soljenje, srbljenje in unetje kože) in potem one, ki naj razmrcvari in pomore vse rezerve in civilno prebivalstvo, ki je ostalo v ozadju. Ker bodo ti plini padali po večini iz zraka (aeroplanov), se bodo vsled svoje težine spuščali v nižine, zato bo najnevarnejše zadrževanje v podzemskih prostorih in rovih. Tu bo poginilo vse kar živi in ne bo nobene razlike med moškimi, ženskami in otroci. Edina uteha, ki nam preostane je, da bo strahota zadela tudi one, kateri bodo vojno zakrivil, ker tudi oni ne bodo mogli uiti strašnem uničevanju in morjenju. Kakor so posledice plinske vojske strahovite, tako je skoraj nemogoče ubraniti se strašne smrti. Plinske maske ne zaščitijo skoro nič, ker bodo neprestano delali nove pline in kako si bo mogoče neprestano nabavljati nove maske za celokupno ljudstvo. Pa če bi bilo mogoče tudi to, kdo bo vedno nosil nabroj mask seboj, ker nikoli ne ve, kje in kedaj ga lahko dohiti ta nesreča.

Kaj nam preostaja, da se rešimo strahote nove vojne? Nič drugega, kakor da vojski napovemo vojsko. Vsi, osobito žene in otroci moramo z vso silo zahtevati, da se vojska proglasi za grd zločin, povzročitelj vojne pa za zavratne morilce, s katerimi se mora postopati kot z navadnimi hudodelci. Vsakega, ki grozi z ubijanjem, moramo vreči iz naše srede in ga po potrebi tudi napraviti neškodljivega. Potreba je tudi nastopiti proti industriji, ki izdeluje vojni material, ki služi itak samo par bogatinom, in delavstvo pridobiti za to, da ne bo nobeden hotel delati za cilje vojske. Vsi in povsod moramo voditi vojsko proti vojski, da izgine iz zemlje ta sramota človeštva.

ZA SMEH.

Prej ni bilo treba.

Deček: »Hitro, stražnik! Neki človek se že več kot pol ure tepe z mojim očetom.«

Stražar: »A zakaj me nisi prej poklical?«

Deček: »Do pred par minut je mlatil moj oče onega, a sedaj se mu je sreča obrnila.«

Spričevalo.

A.: »Želel bi se poučiti o pomočniku Iglu, ki je delal pri vas in bi sedaj rad dobil službo pri meni. Prosim vas torej, povejte mi odkriti, ali je ta človek pošten in ali zna naročila tudi točno izvrševati.«

B.: »Pošten je brez dvoma, toda naročil ne zna izvrševati. Pomislite samo: desetkrat sem ga bil poslal k vam, da mi prinese tistih 500 dinarjev, ki mi jih dolgujete, pa se je vsakokrat vrnil — prazen...«

Majhna sprememba.

— Veliko se je spremenilo v tvojem življenju, odkar si omožena.

— Ah, ne baš veliko! Dokler sem bila zaročena, sem čakala do polnoči, da bi šel Peter domov, a sedaj sedim in čakam do polnoči, da pride Peter domov.

Vzrok za prepir.

A.: »Toda, dragi Maks, zakaj si se vendar sinoči tako ostro sprl s prijateljem Ludvikom? Ali ne želiš imeti več opravka z njim?«

B.: »Pojdi, pojdi! V par dneh bo zopet vse dobro, sedaj sem sprl z njim zato, da bi me jutri ne prosil za — botra.«

Zvesta ljubezen.

Ona: »Ljubi Jaka, kako ti ugaja najin zakon?«

On: »Hvala, dušica, prav dobro.

Ona: »Ah, jaz pa vedno mislim, da se ti toži po fantovanju!«

On: »Ne misli tega, srček! Nasprotno, zakonsko življenje mi je tako všeč, da bi se takoj zopet oženil, če bi mi ti umrla.«

Pri vojakih.

Janez: »Tone, eno prošnjo imam do tebe.«

Tone: »Kar žini, kaj bi rad!«

Janez: »Špelca mi je pisala, pa ne znam prebrati. Bi hotel ti? Ampak ti bom tiščal ušesa, da ne boš slišal, kaj piše, ker te to ne sme zanimati.«

Pri kazenskem sodišču.

Predsednik: »Sodišče prizna, da obtoženec ni ukradel zlate ure in se ga oprošča kazni in poravnave stroškov.«

Obtoženec (natihem svojemu zagovorniku): »Gospod doktor, sedaj jo bom pač smel nositi.«

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (sodna) ul. 1

Brzjav: »Kmetijski dom«. Telefon št. 2847
Račun poštne hranilnice št. 14.257

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, proti trimesečni odpovedi po 7½%, brez odbitka davka na rento.

STANJE VLOG NAD DIN 20.000.000—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Podružnica v Mariboru

Slomškov trg 3 prillice, poleg Stolne cerkve.

«KMETIJSKA MATICA.»

»Kmetijski koledar«. — Ker še vedno prihajajo zelo številna naročila za žepni »Kmetijski koledar« za leto 1929., katerim pa ne moremo ustreči, ker nam je zaloga koledarjev že davno pošla, zato nujno prosimo vse one tovariše, ki so svoječasno prejeli koledarčke v razprodajo, naj nerazprodane izvede t a k o j vrnejo, da z njimi postrežemo onim, ki so koledar naročili, a ga še niso dobili.

»Kmetijska Matica« je s svojimi letošnjimi knjigami, pet po številu, svoje naročnike zelo zadovoljila. Od raznih strani prihajajo laskave pohvale, s katerimi se naročniki zahvaljujejo Kmetijski Matici za njeno požrtvovalnost v korist našega kmetijskega ljudstva. Ker je na razpolago še nekoliko izvodov letošnje izdaje, toplo priporočamo vsem onim, ki Matičnih knjig še niso kupili, naj to store takoj, dokler je še kaj zaloge. Ne bo jim žal!

* * *

Gg. poverjenike Kmetijske Matice v ljudno prosimo, naj takoj začnejo z nabiranjem naročnikov za leto 1929. (s koledarjem za leto 1930.). Čim prej začnemo, tem lepši bo uspeh nabiranja, a čim več naročnikov, tem lepše so lahko knjige. Kdor nima nabiralne pole ali želi imeti kakšna navodila, naj se obrne na »Kmetijsko Matico« v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.

Nabirajte naročnike za Kmetijsko
Matico!

NARODNI GOSPODAR.

Vinski vzorčni semenj se bode vršil v Belokrajini dne 27. februarja 1929, to je v sredo pri Treh Farah, železniška postaja Rosalnica pri Metliki. Zveze z vlaki so zelo ugodne. Na razpolago bo mnogo vrst vina in bo lahko vsak interesent izbral njemu primerno količino in vrsto vina. Opozorjamo, da bo to edini belokranjski vinski semenj v letu 1929.

Gospodinjska šola v Šmihelu pri Novem mestu razpisuje poletni gospodinjski tečaj, ki bo prišel 4. marca 1929 in bo trajal 5 mesecev. V tečaj se sprejemajo notranje in vnanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti najpozneje do 15. februarja t. l. pri vodstvu gospodinjske šole v Šmihelu, p. Novo mesto, kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila. Prošnji, ki je kolka prosta, se priloži krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Informativni oddelek Ljubljanskega velesejma dobiva dan za dnem nešteto vprašanj glede dobave in nakupa tega ali drugega blaga. V svojih odgovorih in nasvetih se uprava naravno v prvi vrsti ozira na razstavljalce Ljubljanskega velesejma. Da pa bo mogoče interesentom čim točneje posrečiti, so vsi sodelavci Ljubljanskega velesejma tem potem naprošeni, da pošljejo uradu velesejma svoje cenike, kataloge, letake itd. vsaj v treh, če ne več izvodih in v bodoče naznanjajo tudi vse bistvene izpremembe v podjetju k tem izdajam. Tako bo urad vedno točno informiran in bo zmožan ustrezati vsem vprašanjem. Pri splošno informativnih dopisih je treba priložiti znamke za odgovor. Tvrdatke, ki imajo svoje zastopnike v inozemstvu, naj navedejo tudi naslove istih, enako tukajšnji zastopniki točne naslove svojih tovarn v inozemstvu.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Zitni in drugi pridelki:		
pšenica	1 q	295— do 350—
rž	1 q	295— do 350—
ječmen	1 q	310— do 350—
oves	1 q	300— do 325—
proso	1 q	280— do 350—
kornisa (nova, sušena)	1 q	320— do 350—
ajda	1 q	250— do 300—
fičol, ribničan	1 q	600— do 850—
krompir	1 q	125— do 200—
Sene in slama:		
sladko seno	1 q	110— do 160—
kislo seno	1 q	100— do 120—
slama	1 q	65— do 100—
Goveja živina:		
voll I.	žive teže 1 kg	7— do 8-50
voll II.	žive teže 1 kg	6-50 do 7-30
voll III.	žive teže 1 kg	6-50 do —
teleta	žive teže 1 kg	10— do 12—
Pražiči:		
6—8 tednov stari	komad	200— do 300—
3—4 mesece stari	komad	280— do 450—
5—7 mesecev stari	komad	480— do 540—
debeli	žive teže 1 kg	10— do 12-30
debeli	mrtve teže 1 kg	16— do 18—
Perutnina:		
piščanec	komad	15— do 40—
kokoš	komad	28— do 40—
Mleko, maslo, sir, jajca:		
mleko	1 lit.	2-50 do 3-50
smetana	1 lit.	12— do 16—
čajno maslo	1 kg	48— do 65—
surovo maslo	1 kg	44— do 48—
bohinski sir	1 kg	28— do 32—
sirček	1 kg	8— do 10—
jajca	komad	1-25 do 2—
Kurivo:		
trda drva	1 m³	125— do 160—
mehka drva	1 m³	60— do 120—

III. velika oblastna vinska razstava in sejem v Ptuj. Splošni želji ustrezajoč se priredi v Ptuj letos zopet vinska razstava z vinskim sejmom za celo mariborsko oblast in sicer v dnevi 3., 4. in 5. marca t. l. Vsakdo lahko razstavi brezplačno poljubne vrste vina, pridelanega v mariborski oblasti, izvzemši šmarnice. Kdor želi razstaviti, naj javi to razstavnemu odboru najkasneje do 10. februarja, da se ga lahko uvrsti še v katalog. Navede naj: ime, bivališče, pošto, nakladno postajo, vrsto vina, letnik, vinski vrh, za prodajo namenjeno količino in ceno. Prijavi je priložiti kvacijo 10 Din, ki se vrne, ako bo prijavljeno vino razstavljeno. Od vsake vrste je razstaviti 5 normalnih buteljk ali 4 litre. Vino mora biti najkasneje do 25.

februarja oddano v kleti društvenega doma. Razstavi se lahko tudi vino, ki ni na prodaj. Prazne buteljke se lastnikom vrnejo, vino se ne plača. Kdor buteljk nima, jih dobi na posodo. Za odlična vina so namenjena odlikovanja.

Živinjski sejmi v Mariboru. Veliki župan mariborske oblasti je z odlokom z dne 27. oktobra 1928, O. br. 706/5 dovolil mestni občini mariborski, da sme poleg obstoječih mesečnih živinjskih sejmov vsak drugi in četrti torek, obdržati živinske sejme v mesecih s petimi torki tudi vsak peti torek v mesecu. Ži-

vinski sejmi v Mariboru se torej vršijo vsak drugi, četrti in peti torek v mesecu. Ako je ta dan praznik, se vrši sejem en dan poprej.

Za sodelovanje podružnice »Vinarskega društva in podružnice »Kmetijske družbe« v Novem mestu se bo dne 4. marca ob 10. uri dopoldne v prostorih kavarne »Splihal« vršil vinski semenj za dolenjskega trškorca in vina sosednjih gor. Vinogradniki se opozarjajo, da do tega časa svoja vina pretočijo in očistijo, da se lahko vinskoga semnja udeležijo. Prijave sprejema podružnica Kmetijske družbe v Novem mestu. Nadaljna navodila bodo še pravočasno sledila. — Načelstvo.

Najboljši in najirpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opremah
Istoim svicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.
Tovarniška zaloga:
JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodl.

Sack'ove pluge in njih dele,

kultivatorje, okopalnike, brane itd.

dobavlja hitro
in zelo ugodno
tudi na obroke

Ferdo SMOLA

Sv. Jurij ob juž. žel. (Glavna zaloga Sackovih plugov za Slovenijo.)

„ILOVAC“
Tvornica glinastih streš-
nikov in opeke
FRÖNLICH & BICHLER
Karlovac

Dnevna produkcija
100.000 komadov strešnikov in opeke.
Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor tudi ploščice za tlake. — Posebno se priporočajo **falcovani in dvakrat falcovani strešniki** v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavijo se franco na vsako postajo. — Generalno zastopstvo za Slovenijo:
„EKONOM“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

ARBORIN

najboljše sredstvo za zatiranje sadnih škodljivcev, zlasti v jesenskem in zimskem času, dobite pri sledečih prodajalcih:

Ljubljana: Chemotečna, družba z o. z.,
Mestni trg 10 (proizvajalec).

Ljubljana: Kmetij. družba, Turjaški trg 3.

Maribor: Kmetijska družba, Meljska c. 12.

Maribor: Drogerija M. Wolfram, nasl. M.

Kanc, Gosposka ulica 33.

Brežice: Zveza podružnic Kmetijske druž-
be za brežiški okraj.

Celje: Filip Vrtovec, Kralja Petra cesta 19.

Ivanjkovi: Lovro Petovar.

Jesenice: Andrej Cufer.

Kamnik: Anton Lap.

Kočevje: Podružnica Kmetijske družbe.

Kranj: Franc Berjak.

Krško: Edvard Ivanuš.

Laško: Podružnica sadjarskega in vrtnar-
skega društva.

Ljutomer: Martin Slivar, Ormožka c. 80.

Metlika: Franc Guštin.

Mokronog: Srečko Sircelj.

Murska Sobota: Čeh & Gaspar.

Novo mesto: Podružnica Kmetijske družbe.

Oplotnica pri Konjicah: Bogomir Habit.

Ormož: Jakob Kukovec, vrtnar, Hardek.

Ptuj: Franc Brezovnik, Minoritski trg 3.

Ptuj: Kmetijska nabavljalna in prodajalna
zadruga.

Radovljica: Igo Zagorec.

Sevnica: Josip Škerl.

Slov. Bistrica: Podružnica Kmetij. družbe.

Središče ob Dravi: Ante Tkalec, Obrež.

Škofja Loka: A. Kašman.

Smartno ob Paki: Ad. Sulzer, Letuš.

Šoštanj: Ivan Senica.

Vrhnika: Vl. Škrbec.

Vuhred-Marenberg: Pavel Minafik.

„CHEMOTECHNA“

družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oble-
ke. Lepa izbira svilenih
rut in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

Učenca za ko-
larsko obrt

sprejmemo po dogo-
voru takoj. — Naslov
pove uprava »Kmet.
lista«.

Thomasova žlindra
Kalijeva sol - Rud-
ninski superfosfat

v zalogi

„EKONOM“
osrednja gospodar. zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred Škofljo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in manj. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.